

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 258/04-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 31. augusta 2004 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. Ota Malíka, bytom S. V., zastúpeného advokátom JUDr. S. B., P., ktorou namieta porušenie jeho základného práva podľa čl. 30 ods. 4 v spojení s čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky oznámeniami Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky z 11. februára 1999, 16. septembra 1999 a 8. marca 2004 o zamietnutí jeho žiadostí o prijatie do služobného pomeru prokurátora, za účasti Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. Ota Malíka o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. apríla 2004 doručená sťažnosť JUDr. Ota Malíka, bytom S. V. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie jeho základného práva podľa čl. 30 ods. 4 v spojení s čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) oznámeniami Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) z 11. februára 1999, 16. septembra 1999

a 8. marca 2004 o zamietnutí jeho opakovaných žiadostí o prijatie do služobného pomeru prokurátora.

Podľa sťažovateľa boli jeho označené práva porušené tým, že generálna prokuratúra „... napriek nedostatku prokurátorov v SR od roku 1990 do súčasnosti opakovane štyrikrát zamietol sťažovateľovu žiadosť o prijatie do služobného pomeru prokurátora s odôvodnením, že má nadbytok prokurátorov, resp. pokiaľ sú niektoré miesta prokurátorov v SR neobsadené, pripravuje sa na tieto miesta dostatok právnych čakatel'ov prokuratúry. Už samotné zdôvodnenie neprijatia sťažovateľa do služobného pomeru prokurátora SR potvrdzuje fakt, že porušovateľ (t.j. generálna prokuratúra, pozn. ústavného súdu) uprednostňuje na voľné miesta prokurátorov svojich právnych čakatel'ov. Tým porušuje zásadu rovnakých podmienok prístupu občanov k voleným a iným verejným funkciám zaručenú čl. 30 ods. 4 Ústavy SR“.

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľ opisuje okolnosti zamietnutia jeho žiadostí o prijatie do služobného pomeru prokurátora v období od 12. februára 1999 až do 12. marca 2004, keď mu bolo doručené ostatné oznámenie o zamietnutí jeho žiadostí. Sťažovateľ predkladá listinné dôkazy, ktoré majú slúžiť na preukázanie jeho tvrdení, že v uvedenom období bolo v rezorte prokuratúry Slovenskej republiky vymenovaných asi 70 nových prokurátorov a boli prijatí aj noví právni čakatelia, no aj napriek tomu bolo v marci 2004 neobsadených ešte celkom 63 miest prokurátorov.

Podľa sťažovateľa bolo jeho základné právo podľa čl. 30 ods. 4 ústavy porušené aj tým, že mu nebola ponúknutá účasť na výberovom konaní, resp. iná forma realizácie jeho práv.

Sťažovateľ tvrdí, že zamietnutia jeho sťažností majú pôvod v troch príčinách, a to:

1.) v postoji sťažovateľa v roku 1977 keď mu nebol umožnený výkon funkcie prokurátora podľa menovacieho dekrétu zo dňa 31. 10. 1977

2.) v odsúdení sťažovateľa pre trestný čin opustenia republiky podľa § 109 ods. 2 Tr. zák. ktorého sa dopustil ako sudca z povolania Krajského súdu v Bratislave v roku 1983

3.) v politických postojoch sťažovateľa po roku 1989 a skutočnosti, že v roku 1999 sa odvážil požiadať o pomoc v uvedenej veci najvyšších ústavných činiteľov SR.“

V dôsledku uvedeného sťažovateľ požiadal, aby ústavný súd nálezom rozhodol takto:

„Generálna prokuratúra Slovenskej republiky zamietnutím žiadostí JUDr. Ota Malíka o prijatie do služobného pomeru prokurátora SR dňa 11. 2. 1999, 16. 9. 1999 a 8. 3. 2004 opakovane porušila základné právo JUDr. Ota Malíka podľa čl. 30 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky.

Generálna prokuratúra Slovenskej republiky svojou nečinnosťou od 11. 2. 1999 vo veci riešenia žiadosti JUDr. Ota Malíka o prijatie do služobného pomeru prokurátora Slovenskej republiky porušila základné právo JUDr. Ota Malíka podľa čl. 12. ods. 2 v spojení s čl. 30 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky... .“

Okrem vyslovenia porušenia označených práv sťažovateľ zároveň žiada priznanie primeraného finančného zadostučinenia v sume 50 miliónov slovenských korún a úhradu trov jeho právneho zastúpenia.

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd upravených buď v ústave, alebo v medzinárodnej zmluve o ľudských právach, pokiaľ o ich ochrane nerozhoduje iný súd. Podmienky konania ústavného súdu o sťažnostiach, ako aj ich zákonom predpísané náležitosti sú upravené v zákone Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pričom nesplnenie niektorej z nich má za následok odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd preto predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie

podľa uvedeného zákonného ustanovenia, podľa ktorého návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

1. Sťažovateľ tvrdí, že jeho základné právo podľa čl. 30 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 2 ústavy, podľa ktorého majú občania za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám, bolo porušené aj oznámením generálnej prokuratúry z 8. marca 2004, ktorým bola zamietnutá jeho žiadosť o prijatie do služobného pomeru prokurátora. Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ považuje za súčasť označeného základného práva aj právo byť vymenovaný za prokurátora v Slovenskej republike.

Podľa čl. 151 ústavy podrobnosti o vymenúvaní a odvolávaní, právach a povinnostiach prokurátorov a organizácii prokuratúry ustanoví zákon.

Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakatel'och prokuratúry v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokurátoroch“) služobný pomer prokurátora vzniká vymenovaním do funkcie prokurátora. Podľa druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia možno do funkcie prokurátora vymenovať štátneho občana Slovenskej republiky, ktorý spĺňa zákonom taxatívne ustanovené podmienky.

Podľa § 8 ods. 1 zákona o prokurátoroch prokurátora vymenúva do funkcie prokurátora bez časového obmedzenia na určenú prokuratúru Generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“).

Z čl. 151 ústavy a nadväznej úpravy v zákone o prokurátoroch vyplýva, že vymenovanie prokurátora je vecou len zákonnej úpravy. V tejto zákonnej úprave nie je žiadne ustanovenie, ktoré by po splnení zákonom vyžadovaných predpokladov na vymenovanie za prokurátora zakladalo právny nárok na toto vymenovanie. Tento záver vyplýva z toho, že zákon sám ustanovuje, že štátneho občana Slovenskej republiky možno

vymenovať, a v zákone niet žiadneho ustanovenia, podľa ktorého by bolo prípustné donucovať kompetentný orgán, v tomto prípade generálneho prokurátora, k úkonu vymenovania za prokurátora vo väzbe na splnenie zákonom vyžadovaných predpokladov.

Ústavný súd preto zastáva názor, že súčasťou základného práva podľa čl. 30 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 2 ústavy nie je právo byť vymenovaný za prokurátora podľa zákona o prokurátoroch.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy však vyplýva, že sťažovateľ musí namietať porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd. Z opaku vyplýva, že ak sťažovateľ namieta porušenie svojho práva, ktoré nemožno zaradiť k týmto základným právam alebo slobodám, alebo ľudským právam a základným slobodám (do ich obsahu), ústavný súd nemôže prijať sťažnosť na ďalšie konanie z dôvodu nedostatku právomoci, ale je povinný ju odmietnuť (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2. Podľa § 7 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) generálny prokurátor má postavenie vedúceho ústredného štátneho orgánu. Jeho pôsobnosť je všeobecne vymedzená v § 10 ods. 1 zákona o prokuratúre tak, že generálny prokurátor riadi a kontroluje činnosť všetkých prokuratúr vrátane vojenských prokuratúr. Na túto všeobecnú pôsobnosť nadväzuje aj § 8 ods. 1 zákona o prokurátoroch, podľa ktorého prokurátora vymenúva do funkcie prokurátora bez časového obmedzenia na určenú prokuratúru generálny prokurátor. Z toho možno vyvodiť, že napadnuté oznámenie bolo úkonom generálneho prokurátora pri výkone jeho pôsobnosti ako vedúceho ústredného štátneho orgánu pri riadení, t. j. pri správe prokuratúry, a podľa tvrdenia sťažovateľa sa týkalo jeho základného práva upraveného v čl. 30 ods. 4 ústavy. Generálny prokurátor v tomto, ale aj v každom jednotlivom prípade, v ktorom rozhoduje o personálnych otázkach, vykonáva štátnu správu prokuratúry. Potvrďuje to aj § 3 ods. 2 zákona o prokurátoroch, podľa ktorého najvyšší služobný úrad je generálna prokuratúra, ktorá vykonáva dohľad nad činnosťou ostatných služobných úradov. Tento služobný úrad má pôsobnosť konať a rozhodovať vo veciach týkajúcich sa služobného pomeru prokurátora a právnych vzťahov s ním súvisiacich.

Preto ho možno považovať v rozsahu jeho personálnej pôsobnosti za orgán verejnej správy.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy, kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa § 247 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická osoba alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu. Podľa § 247 ods. 2 OSP pri rozhodnutí správneho orgánu vydaného v správnom konaní je predpokladom postupu podľa tejto hlavy, aby išlo o rozhodnutie, ktoré po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov, ktoré sa preň pripúšťajú, nadobudlo právoplatnosť. Napokon podľa § 247 ods. 3 OSP predmetom preskúmania môže byť za podmienok ustanovených v odsekoch 1 a 2 aj rozhodnutie, proti ktorému zákon nepripúšťa opravný prostriedok, ak sa stalo právoplatným. Takým rozhodnutím je aj oznámenie generálneho prokurátora z 8. marca 2004, ktoré sťažovateľ napadol.

Takéto oznámenie je však spôsobilým predmetom ochrany poskytovanej správnym súdnictvom podľa § 247 a nasl. OSP, čo potvrdzuje aj judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

„Právomoc súdov v správnom súdnictve na preskúmanie rozhodnutí orgánov verejnej správy podľa § 247 ods. 1 a nasl. O. s. p. je daná aj v prípade, ak v osobitnom zákone nie je výslovne uvedené, že takéto rozhodnutie je preskúmateľné súdom v správnom súdnictve. Súd v takýchto prípadoch skúma, či boli splnené podmienky ustanovenia § 244 ods. 3 O. s. p., či boli alebo mohli byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti priamo dotknuté.“ (Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. apríla 2002, sp. zn. 6 SŽ 196/01).

Na základe uvedených dôvodov ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa pre nedostatok svojej právomoci preskúmať oznámenie o neprijatí za prokurátora v spojitosti aj s tvrdenou nečinnosťou generálnej prokuratúry. V tejto spojitosti treba ešte poznamenať, že generálna prokuratúra nie je podľa zákona (čl. 2 ods. 2 ústavy) povinná pozývať uchádzačov o služobné pomery alebo funkcie v prokuratúre na výberové konanie spôsobom, akým sa to dožaduje sťažovateľ.

3. Čo sa týka tej časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľ namieta porušenie jeho práv postupom generálnej prokuratúry z 11. februára 1999 a 16. septembra 1999, ústavný súd ju odmietol ako oneskorene podanú.

Jednou zo zákonných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je totiž jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako oneskorene podanej (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty nedovoľuje zákon o ústavnom súde žiadne výnimky ani odpustenie dodržania tejto lehoty. Vzhľadom na to, že predmetom namietaného porušenia práv sťažovateľa vo vzťahu k predmetnej časti sťažnosti sú skutočnosti, o ktorých sa sťažovateľ dozvedel najneskôr v roku 1999, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ mal do 31. decembra 2001 k dispozícii prostriedky individuálnej ochrany svojich základných práv pred ústavným súdom, ktoré však nevyužil bez toho, aby mu v tom bránili nejaké prekážky.

V čase, keď sa sťažovateľ domáhal ochrany svojich základných práv na ústavnom súde podľa čl. 127 ústavy (jeho sťažnosť bola doručená ústavnému súdu 29. apríla 2004), už vo vzťahu k postupu generálnej prokuratúry z 11. februára 1999 a 16. septembra 1999 nepochybne uplynula lehota stanovená pre tento typ konania pred ústavným súdom.

Odmietnutím sťažnosti v rámci predbežného prerokovania podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. augusta 2004